

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Statuitur sententiæ opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

mensurationis ad rectam rationem reperiri in peccato, multi tamen insignes DD. tam ex auctoritate quam ratione probant, illam privationem ad constitutionem formalis malitiae insufficientem esse, quippe quæ per positivam tendentiam in objectum lege prohibita jam constituta præintelligitur & præsupponitur privationi debitæ rectitudinis, eamque causat. Ita Jo. à S. Th. Gonet, Godoyus, aliique, quos citant & sequuntur Salmanticenses Tract. 13. de pecc. disp. 6. dub. 4.

2. Probant primò auctoritate S. Script. & SS. PP. Nam S. Scriptura peccatum tam in communi quam in particulari sæpe explicat nominibus positivis *transgressionis, prævaricationis, abominationis, fornicationis & conversionis* &c. Jer. 8. *Apprehenderunt mendacium, & noluerunt reverti, omnes conversi sunt ad cursum suum &c.* Ezech. 8. *Conversus sunt ad irritandum me.* Job. 15. n. 15. *Tendit adversus DEUM manum suam, & n. 16. Cucurrit adversus eum erecto collo.* Item Jer. 2. factis clarè significatur præter malitiam privativam in peccato dari etiam positivam: *Me, inquit, dereliquerunt fontem aqua viva [quod est averti à DEO] & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas, ubi significatur conversio positiva in bonum commutabile.*

Similis est modus loquendi SS. PP. S. Basil. 2. Hexam. quid igitur est dicendum? *Nempe malum non essentiam viventem, animam, præditam esse, sed affectionem anime virtuti contrariam.* Ambros. L. de parad. peccatum vocat divine legis prævaricationem, & inobedientiam cælestium mandatorum. & maxime D. August. in definitione peccati jam præmissa: *Dicitur, factum, vel contemptum contra legem DEI.* D. Naz. Orat. 40. *malum morale vocat affectionem anime virtuti contrariam.*

3. Doctor verò Angelicus multis in partibus suæ doctrinæ videtur affirmare positivam peccati malitiam. Ipsi testimonio sunt triplicis generis. Primi generis sunt, quibus docet, malum morale esse quid bonum & positivum. Ita q. 1. de malo a. 1. ad 12. *Malum, inquit, positive aliquid dicit, secundum quod actus voluntatis denominatur malus a volito q. 2. a. 11. ad 13. peccatum, inquit, non est privatio pura, sicut tenebra, sed est aliquid positivum, &c.* p. q. 48. a. 1. ad 2. *Malum, quod est differentia constitutiva in moralibus, est quoddam bonum adjunctum privationi alterius boni.* Hæc S. D.

Secundi generis testimonia sunt, in quibus docet inter peccatum seu malum, & inter bonum morale dari oppositionem contrariam, quæ utique est positiva. Nam 2. 2. q. 6. a. 2. docet: *Deformitas [peccati] non solum importat privationem debite forme, sed contrariam dispositionem.* Et q. 1. de malo. a. 1. ad 4. *actus voluntatis, in quantum fertur in malum, recipit rationem mali, & hoc malum contrariatur proprie bono; & hæc contrarietas ex actibus in habitum transiit in quantum actus & habitus simulantur.*

Tertii generis sunt, quibus docet peccatum specificari per aliquid positivum: ita hic q. 72. a. 9. dicit, peccatum non fortiri speciem ex parte privationis, vel averfionis, sed ex conversione, h. e.

ordine transcendentali actus ad objectum: sed idem est constitutum, quod specificativum, ergo constitutum peccati est positivum. Ad id quod Godoyus tr. 3. disp. 25. §. 6. locum D. Th. ex 2. ad Annib. d. 34. q. un. a. 1. ad 1. ubi docet: *Ad 1. dicendum, quod cum aliquis peccatur pro malo quod facit, non punitur pro nihilo, sed pro hoc quod facit in sua actione nihilum, id est, ordinationis defectum.* Ex quibus inferitur: ergo aliquis punitur pro actu in quantum causante inordinationem: ergo actus seu tendentia in objectum quatenus causans privationem pro aliquo priori est mala moraliter.

§. II.

Statuitur Sententia opposita.

CONCLUSIO PRIMA. *Ex auctoritate probabilius est, formalem malitiam peccati consistere per aliquid privativum, quod sit privatio debite rectitudinis.* Ita Capreolus, Ferrar. Sylv. Philipp. à SS. Trin. Illustriss. Reding, Reverendissimus Maurus Oberascher disp. de act. hum. c. 3. §. 2. *Contentionis to, 3. dissent. 5. a. 2. spec. 2. affirmans esse perpetuam & constantem D. Thomæ doctrinam, & plures extra scholam D. Th. Hanc ipsam sententiam tenet Scotus subtilissimus, dist. 37. dicens: quod peccatum sit formaliter privatio boni, & D. Bonav. in eod. dist. 34. q. ult. ubi dicit, *Contingit loqui de malo, sive peccato abstractè [hoc est, formaliter secundum rationem mali] & hoc modo malum sive peccatum in re, sive predicatione for mali non est aliquid, sed nihil, quia non est ens, nec bonum, sed privatio boni.**

Probatur primò auctoritate S. Script. & SS. PP. Nam in S. Textu peccatum perpetuo significatur nominibus privationem exprimentibus. Ita Amos 6. *vocatur nihilum.* Il. 42. *caecitas.* Joan. 3. *tenebra.* Psal. 77. *Jer. 2. & 14. acerbitas.* Psal. 4. *vanitas & mendacium, &c.* E SS. vero Patribus, D. Dionys. c. 4. de divin. nomin. *Et quæ sunt, omnia quatenus sunt, & bona sunt, & a bono: quatenus autem privata sunt bona, nec bona sunt, nec constant. Non igitur in Demonibus, aut in nobis malum inest, quasi sit aliquid malum, sed quod perfectionis bonorum propriorum & accommodatorum sit privatio.* Concludit: *Relinquitur ergo, malum imbecillitatem atque privationem boni esse.* D. Gregor. Nazianz. Orat. 40. *Credet, inquit, nullam mali essentiam esse.* Fulgent. l. de fide ad Petrum. c. 21. *Malum nihil aliud est, nisi boni privatio.* Damasc. l. 2. c. 14. *Nepes aliud quicquam est malum, quam boni privatio, haud secus nimirum, ac tenebra nihil aliud sunt, quam luminis orbis.* D. August. 11. de civit. c. 9. *Mali nulla natura est; sed amissio boni mali nomen accepit.* D. Anselmus nos ter. l. de conceptu Virg. c. 5. *Sicut iniustitia non est aliud, quam absentia debite iustitiae, ita malum non est aliud, quam absentia debiti boni. Nulla autem essentia, quam vis mala dicatur, est nihil, nec malum est illi essentia se aliquid. Nulli enim essentia est aliud, quod debet essentiam esse, quam deesse illi bonum, quod debet habere, &c.* Plura ejusmodi testimonia videntur apud Sylv. Petavium, aliosque.

Nunc D. Thomæ quoque quam etiam receperunt simam fuisse in Schola D. Thomæ, & Ecclesiæ DEI

DEI sententiam, luculento testimonio confirmat id, quod refert Pallavicinus in hist. Concil. Trid. l. 7. c. 8. n. 3. cum disceptaretur de essentia peccati originalis; plerique probarunt, id quod F. Balthasar Eredia ex Ordine Predicatorum Episcopus ex S. Thoma etiam depromebat: *nimirum, quod licet omne peccatum universaliter loquendo, principaliter consistat & velut formaliter in privatione NB. debita rectitudinis opposita, secundam quam partem non est effectus, sed defectus, nihilominus subiectum talis privationis [sicut omnium aliarum privationum] est res vere subsistens. Pari modo igitur essentia peccati originalis. &c.* Ubi vides, hunc præclarum Thomistam ex suo S. Doctore pro explananda privativa essentia peccati originalis, fundamentum posuisse, quod quodlibet peccatum secundum suum formale, quo defectum nominat, in privatione consistat; idque probantibus plerisque Concilii PP.

§. III.

Refelluntur effugia Adversariorum.

7. Respondent igitur primò ad auctoritatem S. Script. peccatum appellari nihilum in sensu metaphorico & morali, eò quod sit nullius valoris & existimationis apud DEUM, quo sensu in S. Script. etiam peccatores quandoque dicuntur ad nihilum redigi.

8. Sed contrà est primò, quod S. Script. & PP. etiam peccatum comparant *caecitati & tenebris*, quæ voces non tantum morale, aut metaphoricam, sed veram privationem significant, atque secundum communem Theologorum regulam verba S. Script. sunt in sensu litterali accipienda, quando cunque nullum sequitur inconveniens.

Contra est secundò, quod SS. PP. dicant, peccati nullam esse essentiam, vel naturam: sed nullitas essentia & natura non est mera nullitas moralis & metaphorica, sed est vera formalis carentia & privatio; ergo.

9. Respondent alii secundò. Cum SS. PP. dicant, mali seu peccati nullam esse naturam vel essentiam, ipsos loqui contra Manichæos & velle significare, quod malum non sit aliqua natura per se subsistens; non autem negare, quod sit aliqua entitas & habitudo positiva.

10. Sed contrà est primò. Qui vellet negare, quod accidens sit natura per se subsistens, ineptè diceret, accidentis nullam esse naturam, vel essentiam: ergo etiam SS. PP. si tantum vellet negare, quod malum sit natura substantialis, ineptè dicerent, mali seu peccati nullam esse naturam, vel essentiam.

Contra est secundò. SS. PP. insuper dicunt, malum & peccatum esse meram boni absentiam, amissionem, privationem, ideoque comparant cum tenebris & caecitate. Sed ex eo quod ali-quod ens non sit substantia, nequaquam sequitur esse meram boni absentiam & amissionem, nihil esse aliud quam boni privationem; particulæ enim universaliter negantes sunt malignantis nature, ut vocant Dialectici, & negant omnem essentiam ac bonitatem.

Contra est tertio, quod plures è SS. PP. allegatis, uti Greg. Damasc. Anf. nullum habent negotium cum Manichæis.

Contra est quartò. Natura tam accidentalis, quam substantialis est à DEO formale peccati non est à DEO; ergo tam parum est natura accidentalis, quam substantialis.

Respondent alii tertio. Defectum & aversionem aliquando accipi contrariè, aliquando privativè. Contraria aversio consistit in positiva tendentia contra DEUM, quæ in peccatis oppositis virtutibus Theologicis reperitur formaliter, in aliis verò virtualiter & interpretativè. Cum igitur S. Script. & PP. docent, peccatum esse defectum & aversionem à DEO, intelligendum hoc esse de defectu & aversione contrariè, non privativè.

Sed contrà est primò: quod hæc explicatio fit contra institutionem & usum utriusque termini, nempe defectus, & aversionis. Defectus quippe ex ipsa notione vocis significat absentiam alicujus debite perfectionis, aversio quoque formaliter non significat tendentiam in aliquid sed potius recessum & fugam ab aliquo; unde & frequenter in S. Script. dicitur *recessus, derelictio, abalienatio, aberratio* Jer. 2. Deut. 32. & pl. 77. exponitur per *non servationem pacti, averterunt se, & non servaverunt pactum*. Quod verò Salmanticenses dicunt, aversionem non tam ab avertendo, quam aversando accipiendam, quod nominat quid positivum, gratis dicitur, neque ad Grammaticam crisin subsistit. Imò hinc sequitur, quod omne peccatum formaliter consistet in positivo actu fugæ, & non in conversione, quod est contra ipsos Salmanticenses.

Contra est secundò, quod illa positiva & contraria aversio non sit ad mentem S. D. nam S. D. peccati aversionem ab incommutabili bono contraponit conversioni ad bonum commutabile, tanquam formale contra materiale: atqui aversio contraria Adversariorum nihil est aliud quam conversio ad commutabile bonum, nam secundum ipsorum explicationem consistit in positiva tendentia in objectum divina legi contrarium; ergo illa aversio contraria juxta mentem S. D. non est formale sed materiale peccati. Maj. liquet tum è testimoniis præallegatis, tum ex 3. p. q. 86. a. 4. ad 1. ubi dicitur: *Culpa mortalis utrumque habet, aversionem à DEO, & conversionem ad bonum creatum: sed aversio à DEO est sicut formale, conversio autem ad bonum creatum, est sicut materiale.*

Contra est tertio. Illa contrarietas constituit formalem rationem peccati, quæ significatur in Augustiniana definitione, *dictum, factum, vel concupitum contra legem DEI*: sed hæc non est quid positivum; nam S. D. hic a. 6. in c. docet: quod per *ly contra legem* significetur carentia debite commensurationis, quæ se habet ut formale.

§. IV.

Confutantur alie tres evasiones Adversariorum.

Respondent quartò maxime ad clarissimas auctoritates è S. D. caecitatem, tenebras, privationem rectitudinis, bonitatis, commensurationis dici de peccato in sensu causali, non autem formali: quod nempe peccatum sit radicaliter privatio, in quantum ipsa tendentia in objectum dissonum